

МОНІТОРИНГ НАСЛІДКІВ ПІДРИВУ КАХОВСЬКОЇ ГЕС

- У зв'язку з підривом Каховської ГЕС 6 червня 2023 року населення Херсонської та Миколаївської областей зазнало прямих наслідків у вигляді затоплення населених пунктів, руйнування будівель, мереж водопостачання та іншої інфраструктури, втрати майна, ускладнення доступу до базових послуг тощо. З метою екстреного реагування та допомоги населенню постраждалому від наслідків підриву, БФ «Право на захист» сформував групи кризового реагування, які діяли на постраждалих територіях Херсонської та Миколаївської областей. Команди надавали психосоціальну, соціальну підтримку, юридичні консультації та консультації з питань захисту, надавали транспортні послуги та іншу допомогу, якої потребувало населення. Також, в рамках місії було проведено аналіз наслідків підриву ГЕС та потреб місцевого населення.
- Для комплексної оцінки ситуації, була проаналізована інформація зібрана шляхом безпосереднього спостереження та під час спілкування з населенням.
- З 27 червня по 14 липня моніторингова команда БФ «Право на Захист» проводила опитування мешканців Херсонської області з метою отримання інформації для подальшого планування заходів реагування. Розроблено два види опитувань — інтерв'ю з ключовими інформантами (представники ОМС*, місцеві мешканці з активною громадською позицією, волонтери тощо) та інтерв'ю з представниками домогосподарств.

У період з 27 червня по 14 липня було опитано:

- 149 представників домогосподарств;
- 17 ключових інформантів.

Подальший аналіз наведений відносно лише Херсонської області (Білозерська, Дар'ївська, Херсонська та Чорнобаївська громади).

Основна потреба домогосподарств — грошова допомога.

КІ, у першу чергу, зазначають потребу у наборах для забезпечення спального місця та будівельних матеріалах.

Серед основної допомоги, яку потребують ДГ, також зазначають засоби для дезінфекції та протигрибкові засоби.

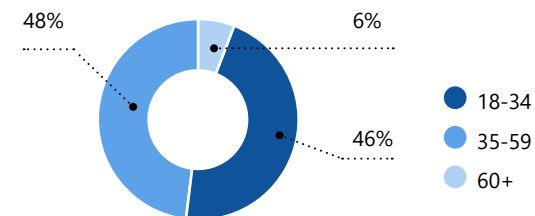
Демографія

66%

34%

ТОП-10 потреб

Згідно з опитуванням представників домогосподарств, медицина є найдоступнішою послугою (116 зі 149 представників домогосподарств зазначили, що в їх НП* доступні медичні послуги).

Серед послуг, представники ДГ вказали найбільшу потребу у фізичній допомозі у ліквідації наслідків затоплення та економічній підтримці постраждалих. Складне економічне становище місцевого населення також підтверджується нестачею робочих місць у регіоні, яка була виявлена під час моніторингу. Разом з тим, в Херсоні є велика потреба у працівниках комунальних служб. Однак через складну безпекову ситуацію та низьку заробітну плату, покрити наявні вакансії повністю не є можливим.

Згідно з думкою ключових інформантів, найбільший запит у населення на юридичні послуги (15 з 17 КІ). Про необхідність юридичних послуг зазначали і представники домогосподарств. Власники зруйнованого майна потребують допомоги у реєстрації руйнувань та належного інформування стосовно механізму оформлення компенсацій. Підтримка економічної спроможності (11 з 17) та соціальні послуги (10 з 17) також зазначалися ключовими інформантами як послуги, в яких є потреба.

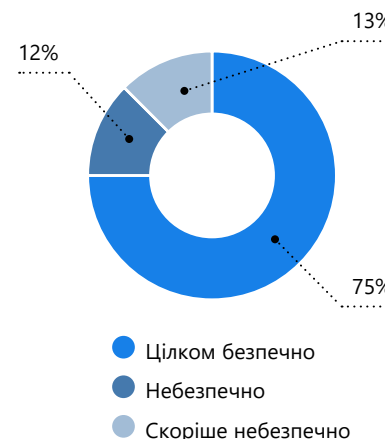
Послуги, яких потребують домогосподарства

Джерела питної води

Якість води

Серед основних джерел питної води представники домогосподарств та ключових інформантів зазначають **бутильовану воду від НУО та ОМС**. Разом з тим, якість води у системі центрального водопостачання та у колодязях та свердловинах 75% опитаних ключових інформантів оцінюють як цілком безпечну.

Під час моніторингу було виявлено, що місцеві мешканці, чиє житло було затоплене, здебільшого переміщуються лише в межах свого населеного пункту. Вони майже щодня відвідують своє майно, де виконують ремонтні роботи самотужки або задіюючи сторонню допомогу.

В більшості випадків, люди перемістилися тимчасово та планують повернутися одразу після закінчення ремонту своїх будинків, осушення майна тощо. Ця інформація підтверджується і результатами опитування.

Близько 40% опитаних ДГ* проживають **у родичів або знайомих**. Майже четверта частина проживає **у власному житлі**, не дивлячись на те, що їх будинки були **частково затоплені**. Загалом, майже половина представників ДГ повідомили про те, що їх житло було частково затоплене. Окрім того, було виявлено, що ті, чиє житло було зруйноване, також проживають в місцях компактного поселення на базі гуртожитків навчальних закладів. В основному, такі будівлі потребують додаткового устаткування або ремонту через постійні обстріли.

Ступінь пошкодження житла (ДГ)

Так, було частково затоплене	80
Так, було повністю затоплене	54
Так, житло повністю зруйновано	6
Житло не постраждало від затоплення	4
Так, залишається затопленим і зараз	2

Кількість пошкоджених будинків (КІ)

Кількість будинків, які постраждали у НП	до 2000
Потребують капітального ремонту	до 700
Потребують косметичного ремонту	до 700
Потребують повної перебудови	до 1200

Допомога для вирішення житлових питань

Більше ніж третина домогосподарств (50 з 149) зазначили, що **не отримували жодної допомоги** для вирішення житлових питань після затоплення (повного або часткового) їх житла. Четверта частина опитаних отримувати **грошову допомогу** та допомогу у ліквідації наслідків затоплення (відкачування води).

Більшість представників домогосподарств зазначили, що найближчим часом **не планують змінювати місце проживання**.

Разом з тим, виявлено поодинокі випадки, коли люди самостійно евакуювалися з тимчасово окупованих територій (ТОТ) по воді. Також, після підриву Каховської ГЕС зафіксовано збільшення потоку мешканців окупованих територій Херсонської області, які виїжджали з ТОТ через територію Росії.

ТОП-10 можливих наслідків

Окрім екстрених потреб в гуманітарній допомозі, відновленні житла, послугах тощо, існують проблеми, які потребуватимуть більш комплексних рішень через свої довгострокові наслідки. Найголовнішим наслідком підриву ГЕС ключові інформанти вважають **зруйноване та пошкоджене житло**, для ДГ* ці наслідки також є важливими.

Серед найбільш небезпечних, представники домогосподарств також називають **розповсюдження хвороб**. Тоді як ключові інформанти поруч з пошкодженим житлом найбільшою проблемою вбачають **мінну небезпеку**.

Висновки та рекомендації

- Через шість тижнів після підриву Каховської ГЕС, місцеве населення перейшло до етапу боротьби з наслідками затоплення після сходження води. Більшість осіб, які не перемістилися далеко від свого майна або продовжують жити у постраждалих від затоплення будинках, намагаються самотужки усунути наслідки трагедії — роблять ремонт, обробляють раніше затоплені приміщення, висушують речі тощо. Так, за останні два тижні значно зросла потреба у протигрибкових та дезінфекційних засобах, будівельних матеріалах. Не всі ремонтні роботи мешканці здатні виконати самотужки. Проте для багатьох наймати ремонтні бригади може бути неможливим через брак коштів, тому разом з будівельними матеріалами, такий вид допомоги, як ремонтні роботи також матиме попит, особливо враховуючи зимній період.
- Спостерігається попит на юридичну допомогу. Мешканці, житло яких було зруйновано чи пошкоджено, потребують допомоги в оформленні та документуванні руйнувань. Це також свідчить про те, що рівень поінформованості стосовно послуг, процедур пов'язаних зі зруйнованим житлом потребує підвищення.
- Варте уваги підвищення поінформованості населення і стосовно можливості отримання гуманітарної допомоги та боротьби з можливими наслідками — наприклад, як треба діяти для того, щоб зменшити ризик розповсюдження хвороб. Для охоплення максимальної кількості населення варто задіяти різні способи розповсюдження інформації — офіційні сайти відповідних служб, ОМС та НУО, спільноти в месенджерах та соціальних мережах, роздатковий матеріал тощо. За можливості, таку інформацію також можна доносити під час зборів ОМС з мешканцями громади або окремих НП, задіюючи представників різних служб (наприклад, медичних закладів).
- З огляду на виявлені потреби та складнощі, рекомендовано роздавати гуманітарну допомогу невеликими частинами у різних місцях. Це з одного боку полегшить населенню доступ до допомоги, а з іншого — зменшить натовпи та ризик цілеспрямованих обстрілів.